

(หนังสือพิมพ์ส่องใต้)

“เหตุเพราะฝน ถนนจึงชำรุด” ... รถยนต์ตกหลุมเสียหาย (ไม่) ต้องชดใช้ !

นางสาวฐิติพร ปานไหม พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

การบำรุงรักษาถนนสำหรับให้ประชาชนผู้สัญจรไปมาได้รับความสะดวกและปลอดภัยเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เทศบาลมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

แต่หากประชาชนผู้ใช้ถนนได้รับความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากถนนชำรุด หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดังกล่าวต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น โดยผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเลือก (๑) ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐนั้นชดใช้ค่าเสียหาย หากหน่วยงานของรัฐไม่ชดใช้ ย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาได้ หรือ (๒) ยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยตรงเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐนั้นชดใช้ค่าเสียหาย

ดังเช่นคดีปกครองที่นำมาเล่าในฉบับนี้ เป็นเรื่องของผู้ใช้ถนนได้รับความเสียหายจากการที่รถยนต์ตกหลุมที่อยู่ในผิวการจราจรของถนน เป็นเหตุให้รถยนต์ดับและไม่สามารถติดเครื่องยนต์ใหม่ได้ ได้ฟ้องรบบริเวณบังคับและประตุน้ำด้านซ้ายมีรอยขูดขีดและบุตต้องนำรถยนต์ไปซ่อม

ผู้เสียหายเห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความรับผิดชอบของเทศบาลที่ไม่ซ่อมแซมถนนให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย จึงได้ยื่นคำขอให้เทศบาลชดใช้ค่าเสียหาย แต่เทศบาลปฏิเสธ โดยอ้างว่าได้ซ่อมแซมถนนบริเวณที่เกิดเหตุแล้ว โดยครั้งแรกน่าจะสำเร็จ (ยางมะตอย) มาลาดทับถนน และครั้งที่สองใช้หินคลุกใส่ถนนตลอดสาย แต่เนื่องจากมีฝนตกบ่อยทำให้ถนนที่ซ่อมแล้วเกิดความชำรุดขึ้นอีก

ผู้เสียหายจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่า เทศบาลละเลยต่อหน้าที่ไม่บำรุงรักษาถนนตามกฎหมายกำหนด และขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลชดใช้ค่าเสียหาย

การฟ้องคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ปัญหา คือ การที่เทศบาลได้ซ่อมแซมถนนแล้ว แต่เพราะฝนตกบ่อยทำให้ถนนเกิดความชำรุดจะถือว่าเทศบาลละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายหรือไม่ ? โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า เทศบาลมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีการบำรุงรักษาถนนเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและปลอดภัย เมื่อถนนชำรุดเป็นหลุมกว้างประมาณ ๓๐ ซม. ลึกประมาณ ๑๕ ซม. เกือบทั้งหลุมอยู่ในผิวการจราจรบริเวณไหล่ทางมีน้ำขังและน้ำจากไหล่ทางบางส่วนได้ไหลมารวมในหลุม ทั้งน้ำในหลุมและบริเวณไหล่ทางมีตะไคร่น้ำสีเขียวขึ้น จึงน่าเชื่อได้ว่าเกิดจากการมีน้ำขังมาเป็นเวลานานและมีน้ำขังหล่อเลี้ยงตลอดเวลา จึงเกิดการกัดเซาะ และเมื่อมีรถวิ่งก็จะเกิดการเซาะทำให้เกิดหลุมกว้างและลึกขึ้นเรื่อย ๆ

จากสภาพดังกล่าว เทศบาลย่อมคาดหมายได้ว่าจะก่อให้เกิดอันตรายกับรถเล็กได้ และหากช่วงเวลาเกิดเหตุมีฝนตกบ่อยอันเป็นสาเหตุให้ถนนชำรุดได้ง่ายกว่าปกติหรือไม่อาจซ่อมแซมได้ เทศบาลยังคงต้องป้องกันอันตรายโดยจัดทำสัญญาณหรือป้ายเตือนให้ผู้ใช้เส้นทางได้ทราบถึงความชำรุด แต่เทศบาลก็ไม่ได้ดำเนินการ และจากสถิติปริมาณรถที่ใช้ถนนในช่วงเวลาที่เกิดเหตุมีจำนวนมากถึง ๔๒๒ ราย ซึ่งถ้าขับรถผ่านบริเวณดังกล่าวแล้วมีรถวิ่งสวนมา ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่สามารถหักหลบหลุมนั้นได้ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลโดยตรงจากการละเลยไม่ซ่อมแซมถนน ดังนั้น การที่เทศบาลไม่ซ่อมแซมถนนให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้โดยสะดวกและปลอดภัย และไม่ติดตั้งสัญญาณหรือป้ายเตือนว่ามีถนนชำรุด จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมาย และต้องชดใช้ค่าเสียหาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๐/๒๕๖๐)

คดีนี้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่สำคัญสำหรับหน่วยงานของรัฐว่า เมื่อเทศบาลมีหน้าที่บำรุงรักษาถนนเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการสัญจรไปมาได้ตามปกติโดยสะดวกและปลอดภัย หากถนน

ข้าราชการพร่องจะต้องแสวงหามาตรการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และถึงแม้จะได้ดำเนินการใด ๆ ไปบ้างแล้วก็ตาม แต่ถ้าถนยังไม่มีความปลอดภัยต่อการใช้ประโยชน์ เทศบาลยังคงมีหน้าที่ต้องติดตามตรวจสอบและหามาตรการหรือวิธีการอื่นเพื่อให้ประชาชนได้รับความปลอดภัย (ประกาศดีปกครองได้ที่สายนวนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admncourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อย อุทธรณ์จากคดีปกครอง)
